

AAL-5569

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

April / May - 2018

EO-205 : Sanskrit

(भर्तृहरि विरचितम् - नीतिशतकम्)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ (अ) नीचेनाभांथी कोर्धपश त्रश श्लोकोनुं भाषान्तर करो : ८

- (१) लभेत सिक्तासु तैलमपि यलः पीडयन्
पिबेच्च मृगतृष्णिकासु सलिलं पिपासार्दितः ।
कदाचिदपि पर्यटन शराविषाणमासादयेत्
न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत् ॥
- (२) हर्तुर्याति न गोचरं किमपि शं पुष्पाति यत्सर्वदा-
प्यर्धभ्यः प्रतिपाद्यमानमनिशं प्राप्नोति वृद्धिं पराम् ।
कल्पान्तेष्वपि न प्रयाति निधनं विद्याख्यमन्तर्धनं
येषां तान्प्रति मानमुज्झत नृपाः कस्तैः सहः स्पर्धते ॥
- (३) केयूराणि न भूषयन्ति पुरुषं हारा न चंद्रोज्वला
न स्नानं न विलेपनं न कुसुमं नालंकृता मूर्धजाः ।
वाण्येका समलंकरोति पुरुषं या संस्कृता धार्यते
क्षीयन्ते खलु भूषणानि सततं वाग्भूषणं भूषणम् ॥
- (४) वहति भुवनश्रेणीं शेषः फणाफलकस्थितां
कमठपतिना मध्येपृष्ठं सदा स च धार्यते ।
तमपि कुरुते क्रोडाधीनं पयोदधिरनादराद्-
अहह ! महतां निःसीमानश्चरित्रविभूतयः ॥

- (५) लोभश्चेदगुणेन किं पिशुनता यद्यस्ति किं पातकैः
सत्यं च तपसा च किं शुचि मनो यद्यस्ति तीर्थेन किम् ?
सौजन्यं यदि किं गुणैः स्वमहिमा यद्यस्ति किं मंडनैः
सद्विद्या यदि किं धनैरपयशो यद्यस्ति किं मृत्युना ॥

- (५) गमे ते बे असंदर्भ सभज्ञावो : ५
- (१) ज्ञानलवदुर्विदग्धं ब्रह्मापि नरं न रंजयति ।
(२) विवेकभ्रष्टानां भवति विनिपातः शतमुखः ।
(३) सत्संगतिः कथय किं न करोति पुंसाम् ।
(४) सर्वे गुणाः कांचनम् आश्रयन्ते ।
- २ शतककाव्यनी परंपरा जशावी, भर्तृहरिना शतकोनो परिचय करावो. १४
- अथवा**
- २ नीतिशतकनुं रसदर्शन करो. १४
- ३ मुक्तकनां लक्षशो जशावी, भर्तृहरिनुं मुक्तककार तरीके मूल्यांकन करो. १४
- अथवा**
- ३ नीतिशतकने आधारे भर्तृहरिनी शैलीनी समीक्षा करो. १४
- ४ टूंकनोंध लपो : (गमे ते बे) १४
- (१) सज्जन प्रसंशा
(२) धननुं मडत्व
(३) मूर्धनी निंदा
(४) भर्तृहरिनुं श्रवण

આપો :

- (૧) અગ્નિપુરાણકારે આપેલ મુક્તકનાં લક્ષણો જણાવો.
- (૨) સુભાષિત અંતઃકરણમાંજ જીર્ણ કેમ થાય છે ?
- (૩) ભર્તૃહરિના મતે કેવા પુરૂષો ઉપર સમાજની સુવ્યવસ્થા નિર્ધારિત હોય છે ?
- (૪) ભર્તૃહરિના મતે કેવા કવિઓ વિજય પામે છે ?
- (૫) ભર્તૃહરિના મતે કોનો જન્મ સાર્થક કહેવાય ?
- (૬) ધનની કેટલી ગતિ છે ? કઈ-કઈ ?
- (૭) ભર્તૃહરિના મતે રાજનીતિ કેવી છે ?
- (૮) દુર્જનોને શું સ્વભાવ સિદ્ધ હોય છે ?
- (૯) ભર્તૃહરિના દિલમાં કઈ સાત વસ્તુઓ કાંટાની જેમ ખૂંચે છે ?
- (૧૦) સજ્જન માણસના કયા સદ્ગુણો દુર્જનોની દષ્ટિએ દોષરૂપ છે ?
- (૧૧) ભર્તૃહરિને સેવા ધર્મ પરમગહન કેમ જણાય છે ?
- (૧૨) દુષ્ટો અને સજ્જનોની મૈત્રી કેવી હોય છે ?